

KOTITAIDE

1909
N:o 11

**HUONESISUSTUKSIA
RAKENNUSTAIDETTA
MAALAUSTA JA KUVAN-
◇ ◇ ◇ VEISTOA ◇ ◇ ◇
TAIDETEOLLISUUTTA**

8:s
vuosikerta

Suurin valikoima

Taideteollisuusesineitä

kuparista, messingistä,
bronsista, raudasta,
kristallista, porsiinista
ja fajansista

G. F. STOCKMANN
OSAKEYHTIÖLLÄ
— HELSINGISSÄ —

TOIMITUS:

EINO SCHRODERUS, TYYNE KOLINEN, y. m.

Toimituspaikka ja konttori: Huvilakatu 5,
puh. 6 44, avoinna 4-6 i. p. — Posti-
osoite: Suomen Teollisuuslehden Kotitaide.
Kotitaiteen ilmoitustoimisto: Fredrikink. 39,
puh. 30 82. — Tilaushinta 9 mk. — Ilmes-
tyy 12 num. vuodessa vähintään 30 kuva-
liitteen seuraamana

5 Herman Lindell 5

ERITYISLIKE

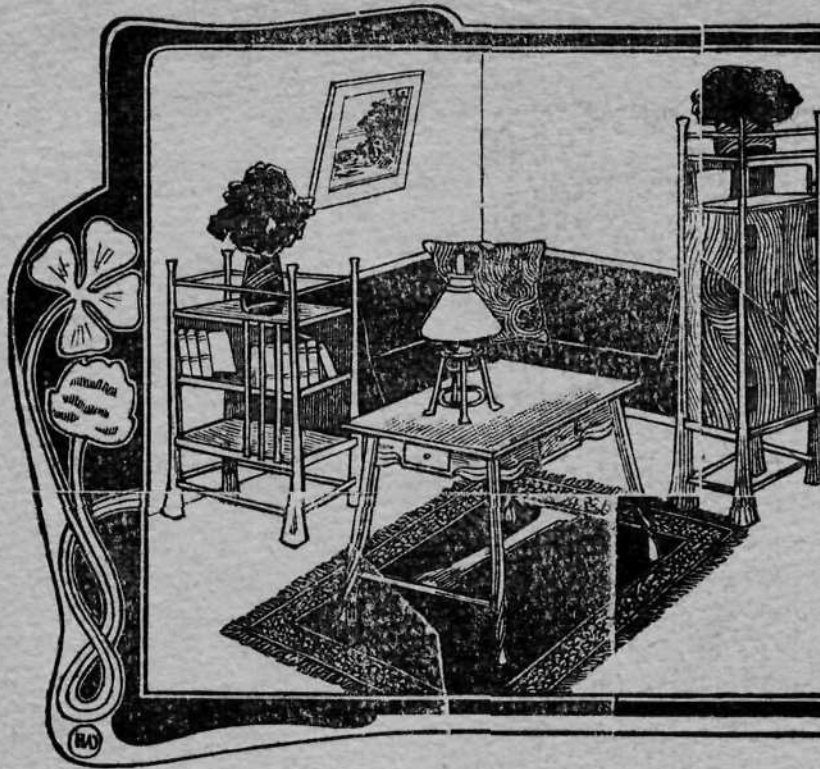
Taiteilija- ja
piirustusaineita

5 I. Henrikink. 5

5 HELSINKI 5

Hietalahden Kauppi

Helsingissä Hietalahden rannan ja
Nuoranpunojankadun kulmassa
Puhelimet 48 ja 511.

Koriste ja verhoilupajat.
Mattoja, Uutimia, Rautasänkyjä,
Korihuonekaluja, y. m.

Huonekalu-näyttely Aleksanterink. 13.
Lundqvistin liikepalatsissa.
Puhelin 3784.

S. WUORIO

Unioninkatu 30 ♦ ♦ HELSINKI

MAALARILIIKE JA
TAPETTIKAUPPA

Helsingin Sementti & Asfalttiliike

tekee asfaltti-, sementti- ja rautabetonitöitä.

— Täydellisiä kustannusarvioita maksutta. —

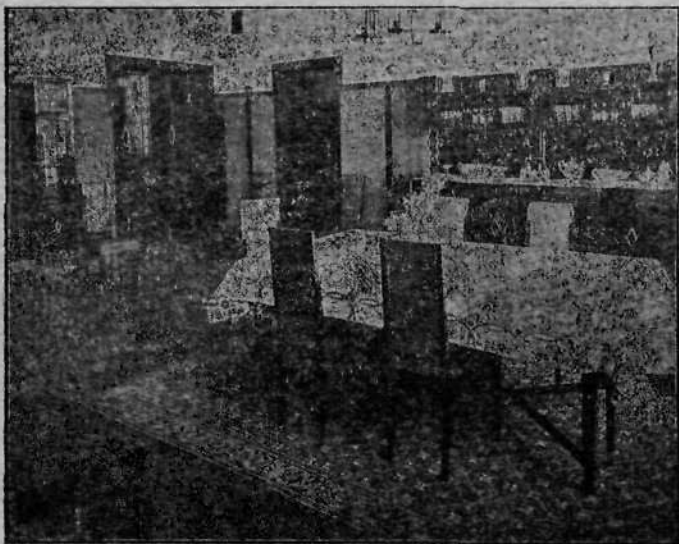
Tehtaankatu 22.

Puhelin 40 03.

R. MELLIN

KULTASEPPÄ

Valmistaa kaikellaista
kulta- ja hopeasepäntöitä.

N. BOMAN'IN Höyrypuusepäntehtas

TURKU

Näyttelyhuoneistot:

HELSINGISSÄ: Mikonkatu 4.
TURUSSA: Linnankatu 47.
VIIPURISSA: Katarinankatu 6.
PIETARISSA: Nadeschidsnaja 17.
MOSKOVASSA: Petroffka 10.

Tehtaat:

TURUSSA
ja
KUOPIOSSA.

LIBERTYN NÄYTTELYSTÄ

„MUCHA“.

TAITEELLISIA LIIKEILMOITUKSIA.

I.

Oli toivottu että liikeilmoituksesta, tuosta reklaamiliuskasta tulisi oikea taiteen kultainen suoni. Pitihän taiteen, joka niin kauan oli palvellut ainoastaan rikkaita ja ylhäisiä tämän „katumaalauksen“ kautta muuttua taas samaksi mitä se oli keskiajalla, nimittäin kaiken kansan omaisuudeksi. Näyn samanlaisen kuin keskiajan ihmisillä aina oli katseltavanaan tuomiokirkkojensa maalatuissa ikkunoissa, jotka olivat niinsanoakseni kuin ainiaan avoimia väritettyjä kuvakirjoja, näyn samanlaisen piti nykyajan ihmisille ilmoitusten talojen seiniltä ja uutisrakennusten lauta-aidoilta tarjota. Sillä pitihän näitten tulla siksi värien ja viivojen sopu-suhtaiseksi leikiksi, joka olisi omiansa luomaan valoa jokaisen ohitsekulkevaisen arki-elämän harmauteen, yhtähyvin virkamiehen, joka on matkalla toimistoonsa, kuin työhön menossa olevan työläisen tahi pika-ajurin tahi kerjäläisen — — —.

Mutta tämä toivomus ei ainakaan sellaisenaan ole toteutunut.

Suurkaupunkien kaduilla heloittaa ilmoituksia toinen toisensa vieressä. Mutta kuka käy väittämään, että ne ovat valmistaneet kauneuden esiintymiselle tietä. Päin vastoin täytyy sanoa, että täydellinen Baabelin sekoitus niissä vallitsee. Ja tekee ilmoituksilla kirjaellun seinämän näky silmään sangen usein saman vaikutuksen kuin korva saa kuullessaan orkesterin kaikkia soittimia yht' aikaa viritettävän. Se on kuin jokaisen taistelua jokaista vastaan — kuin olisi vaan kysymys siitä, miten kukin parhaiten saisi naapurinsa muserretuksi. Eikä voi väittää että taiteellisuus tässä taistelussa olisi ensi aseena. Päinvastoin, vaikka ilmoitusten käyttäminen on yhä kasvamassa, ovat taiteelliset ilmoitukset yhä vielä harvinaisia, kenties harvinaisempiakin kuin ennen.

Suurin edistysaskel otettiin tässä suhteessa 90-luvulla ja otettiin se Ranskassa.

Taiteellisten ilmoitusten „isänä“ voi pitää ranskalaista Jules Chéretä.

Chéret oli ihan ihmeellisen tuottelias ja nousee hänen ilmoitustensa luku noin 1000. Hänen tekemänsä ilmoitukset koskivat osaksi kaikenmoisia huijauslääkkeitä — sanotaanpa eräänkin pilleritehtailijan tulleen upporikkaaksi tämän taiteilijan ansiolla — osaksi tanssi paikkoja sellaisia kuin Elysée Montmartre, Moulin Rouge, Closerie de Lilas ja mitä ne lienevät olleetkaan nimeltään kaikki nuo keinotekoiset paratiisit, joissa kahdeksannentoista vuosisadan viimeisinä vuosikymmeninä rajusti liehuvat reduttien ja naamiohuvien cancan-hurjastelut.

Kukapa ei tuntisi näitä Chéret'in ilmoitusliuskoja ja niissä esiintyvää loistavaa kolmivärisointua, jonka mudostavat punanen, keltainen, sekä erikoisen kirkas ja juhlallinen siniväri, jota viime mainittua mestarillisen käyttäjänsä mukaan on ruvettu kutsumaankin chéret-siniseksi. Välistä on tämä taiteilija kevein viivanvedoin piirrellyt mitä veitikkamoisimpia lapsukaisia kivipainoksiinsa (Chéret oli alkujansa kivipainaja). Väliin esittää hän taas nuoria vallattomia edestakaisin leijailevia naisia asennoissa, jotka joutavat mieleen myöhäisemmän barokin ja rokokoon aikuiset laki-maalaukset. Hänen veitikkamaisia naiskasvojaan varjostaa tavallisesti punertavan vaalea pörröinen tukka ja kevyen puvun alta, joka tuskin koettaakaan verhota ruumiinmuotoa, pistää kylläkin usein esiin silkkisukan verhoama solakka sääri ja pieni jalka korkeakantaisine kenkinensä. Näissä kuvissa, joitten voi sanoa pulpuavan oikeaa gallilaista elämäniloa esiintyy aina sampanjahuumauksen tapaista kevyttä vallattomuutta ja hui-
muutta.

Suuresti edellisistä eroavia ovat sveitsiläissyntyisen, mutta Ranskassa työskennelleen Grasset'n teokset. Grasset'n merkitys on se, että hän toi ranskalaiseen ilmoitusmaalaukseen jyrkästi kristeellisen dekoratiivisen suunnan, joka on kuin silmänpistävä vastakohta chéretläisen koulun leijaillevalle hienoudelle. Hänen ilmoituksensa todistavat usein historiallisten tyylien perinpohjaista tuntemista, joka väliin kyllä tekee ne sekä liian jäykiksi että myöskin raskaiksi. Mutta Grasset oli mestarillinen viivojen hallitsija ja hänen erikoistaitonansa oli saada aaltoilevilla naishiuksilla ilmaistuksi kokonaisen mielikuvan koristerikkauden — Grasset onkin saanut itselleen lukemattomia seuraajia.

Mucha'n osaksi tullut ylistys on taas suureksi osaksi Sarah Bernhardt'in ansiota. Lienee kai yleisesti tunnettu tarina, että tämä ranskalainen murhenäytelmien esittäjä vierailumatkallaan Pragissa keksi nuoren tshekkiläisen ja toi hänet mukanaan Pariisiin. Eikä tämä tarina suinkaan ole vähem-

män salaperäinen sisältönsä puolesta kuin ne monet muut, joita taiteen päiväkirjoista löytyy. Se on kumminkin varmaa, että Mucha, sitte kun hän jo oli Pariisissa, sattumalta sai kivipainaja Lemerrier'iltä tilauksen valmistaa ilmoitus pian tapahtuvasta Sarah Bernhardtin Gismondan osassa esiintymisestä omassa Renesansiteatterissaan. Ja tuotti tämä työ nuorelle taiteilijalle täydellisen voiton, tehden hänet tuossa tuokiossa kuuluisaksi. Sittemmin on hän lukemattomilla uusilla ilmoituksilla ihannellut suurta suosijaansa.

Tuskin on kukaan ilmoitustaiteilija ollut niin omien aikalaistensa arvoittama (voisipa melkein sanoa ylenpalttisesti arvoittama) kuin juuri Mucha. Osaksi on se kyllä ollut oikeutettua. Sillä olihan hänellä erinomainen taito saada viivansa dekoratiivisen kauniiksi, olihan hänen yksityisseikkojensa paljous suorastansa häikäisevää ja hänen värien käsittelynsä olihan se sekä pehmoista että ylhäistä. Mutta hän meni yli ilmoitustaiteen luonnollisen rajan täyttäessään ilmoituksensa noilla lukemattomilla sivukoristeilla, jotka tekivät sen, että hänen ilmoitustaulujansa on katsottava ihan läheltä ennenkuin niistä voi nauttia. Sitäpaitsi on hän myöhemminä vuosinansa pettänyt ne toiveet, jotka hänen ensi esiintymisensä herätti, ei kuitenkaan niin täydellisesti pettänyt, kuin usein väitetään, sillä eihän hän ole syyppää siihen, että jäljentäjien joukko on värentänyt ja kuluttanut kaiken nautittavan hänen tyylistään, joka kumminkin kieltämättä oli hyvin varmasti harkittua.

Toisin kuin edellisen taiteilijan niinsanoakseni hajuvedellä pirskoitetut lehdet, joita jo kymmenen vuoden kuluttua ilmestymisestäänsä katselee kyllästynein tuntein, toisin vaikuttavat Steinlenin sommittelemat ilmoitustaulut ja arvokkaina ja korkeasti taiteellisina on niitä pidettävä koskapa niitten ihailu vuosi vuodelta on kasvanut. Steinlen on Pariisin äärimmäisten puistokatujen s. o. työläiskaupungin osien kuvaaja. Hänen taiteessaan on leveää naturalismia mutta samalla myös joku vaatimaton heikosti helähtelevä lyyrillinen sävy. Muutamia hyvin tunnetuksi tulleisiin ilmoituksiin, joita hän on tehnyt *maito- ja suklaan kauppiaille on hän kuvannut kissoja — lempielukoitaan —* niin taitavan tarkkanäköisesti kuin tuskin kukaan muu. Pariisilaisia katukuvia taas on hän tavallisesti maalannut kirjauutuuksien ilmoituksiin. Täytyy sanoa ett'ei hänen tekotapansa varmuutta eikä hänen väriensä koristeellista loistoa ole kenenkään muun teoksissa, eikä hällä siinä suhteessa ole voittajaa.

Toulouse-Lautree'n ilmoitusluonnokset ovat myöskin parhaita tällä alalla. Hän oli vaikka ikivanhan korkean aatelissuvun jälkeläinen, huolimattoman hoidon takia jo lapsena tuffut raajarikoksi

LIBERTYN NÄYTELYSTÄ

„MUCHA“

LIBERTYN NÄYTTELYSTÄ

„STEINLEIN“

ja tämä elinkautinen synkkä kohtalo oli kai syynä siihen äärettömään katkeruuteen, joka esiintyi koko hänen maailmankatsomuksessansa, ja ennen kaikkea hänen suhteessansa rakkauteen. Lautree valitsee nautinnolla esitettäväksensä alhaisimpia ja typerimpiä ihmismuotoja ja hänen tauluissansa vilisee joko olentoja, jotka ovat kotoisin huonomaisista taloista ja epäilyttävien huvipaikkojen ilmapiiiristä tahi varietee-laulajattaria tahi sirkustaiteilijoita. Mutta koko tämän arvottoman ainehiston on hänen taiteellinen nerokkuutensa luonut tauluiksi, joissa puhdas ja katoomaton kauneus esiintyy.

Vielä moni muu enemmän tahi vähemmän lahjakas taiteilija on Ranskassa työskennellyt ilmoitustaiden alalla, kuten Paul Berthon, joka on tullut kylläkin huomatuksi. Hän maalaa mielellänsä nuoria naisia, joilla on Cléo-de-Mérode-kampausta, harppua tai viulua soittamassa. Hän pilaa tosin kuvansa liika imelällä tunnelmalla mutta ovat sensijaan niissä ilmenevät värit erinomaisen herkullisia. Parhaimmassa valossaan on hänen kykynsä kuvasarjassa Les Courtisanes, jossa m. m. yhdessä on kuvattuna Phryne meren rannalla ylpeällä liikkeellä pukua hartioitansa heittävässä.

Myöskin voi sanoa, että pilakuvain piirtäjät Capieffs ja Jossot ovat valmistaneet oivallisia ilmoitustauluja.

II

Yhdeksännellä vuosikymmenellä puhkeaa myöskin Englannissa into hankkia taiteellisia ilmoitustauluja, samanlaisia kuin Ranskassa jo joku aika oli ollut käytännössä.

Aubrey Beardsleytä ja Dudley Hardy'a on pidettävä tämän liikkeen alkuunpanijoina Englannissa.

Näistä on Beardsley ehdottomasti etevämpi —

onhan hän nerokkain pelkällä mustalla ja valkealla työskennellyt taiteilija mitä maailma koskaan on tuntenut. Hänen tuotantonsa ilmoitusten piirustajana on kyllä vähälukuinen, mutta näitä hänen muutamia valmiiteitansa haluavat sellaisten kokoilijat nyt saada haltuunsa tarjoamalla niistä jo varsin hyviä hintoja.

Sitävastoin on ei-englantilaisen vaikea käsittää miten Dudley Hardy on tullut kotimaassaan niin huomatuksi. Mutta hänen nimensä on nyt yhtynyt tuohon englantilaisen operetin loistoaikaan, jolloin säveltäjä Arthur Sullivanin ja libretto kirjailija Gilbert'in kappaletta esitettiin ensimmäisiä kertoja Savoy-teatterissa. Näitä

uutuuksia varten valmisti Hardy taiteellisia ilmoituksia ja tulivat nämä hänen taulunsa varsin tunnetuiksi koko sen aikuisessa Lontoossa. Ja niitten muotoa pääpiirteissään on englantilainen ilmoitustaide pitänyt esimerkkinä aina tähän päivään saakka, muotoa, joka on erikoinen siinä suhteessa että koko kuvassa on ainoastaan yksi tahi useampia kuvioita yksinkertaisin piirtein maalattuna ja aivan hajallaan toisistaan. Hienous ja keveys puuttuu niistä kokonansa ja eroavat ne sen takia jyrkästi chéret'läisestä tyylistä mutta eivät myöskään tarjoa mitään, joka voisi muistuttaa Grassélaista suuremmoisuutta.

Englannin ilmoitusmaalareitten taiteellisesti huomatuimmat esiintyivät ensi kertaa v. 1894 Aquariumissa pidetyssä ilmoitusten näyttelyssä. Nämä kaksi taiteilijaa kulkivat samalla Beggar-staff Brothers'ien (Mieronsauvan Veljesten) salanimellä, mutta ei heillä ollut sen enempi lihallista sukulaisuutta kuin tapaa olla sirkuksessa tahi varieteessa sisaruk-sina tahi veljeksinä esiintyvien välillä. Tämä salanimi verhosi kaksi englantilaisen taiteen etevintä nimeä, nimittäin J. Pryden ja Nicholson'in.

He ovat ilmoitustensa sekä piirteissä että vä-reissä noudattaneet äärimmäisintä yksinkertaisuutta. Ylt'yleensä yksiväriselle pohjalle ovat he asettaneet yhden tahi pari kuviota, jotka näyttävät siltä kuin olisivat värillisestä paperista leikattuja. Mutta nämä heidän värilliset pintansa ovat varmassa sopu-soinnussa keskenänsä ja muotojen suhteet ovat empimättömän varmoja, karvalleen punnittuja.

Kuten olettaa sopii, ei tämä äärimmäisyysiin asti yksinkertaistutettu ilmoitustyyli tullut kovin-kaan tunnetuksi. Sillä onhan siinä novelli tai tarupuoli, supistettu mahdollisimman pieneksi.

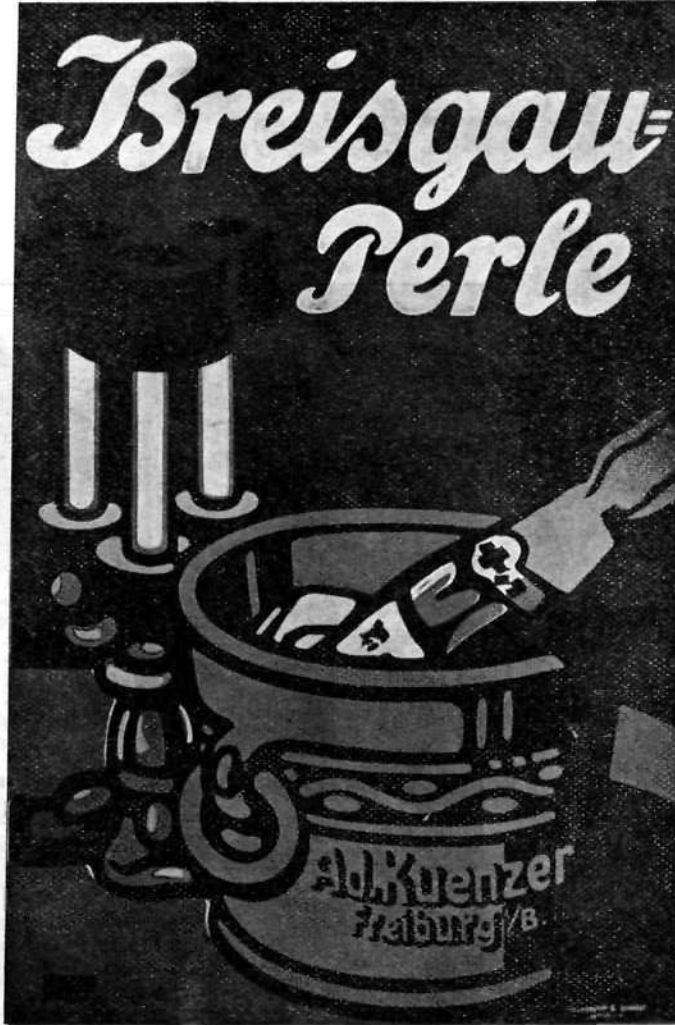
Jo aikoja sitten tuli John Hassall englantilaisen

yleisön suosimaksi ja tunnetuimmaksi ilmoitusten maalariksi. Ilmoitustauluisaan, joita hän on valmistanut lukemattoman paljon, käy hän etupäässä Dudley Hardyn jälkiä. Hänen omaa ominaisuutensa on niissä palanen aitoenglantilaisista leikillisyyttä, joka tosin aina ei lisää kuvien taiteellista arvoa, mutta sen sijaan antaa niille tarttuvan leikillisen luonteen. Sattuvimpana esimerkkinä hänen tyylistänsä mainitsen „Charleyn Tädin“ ilmoituslipun. Kirjoitettu on siihen seuraava pätkä: „Ennenkuin rupeatte tekemään mitään muuta, käykää katsomassa Charleyn Tättiä. Muuta ette tarvitse päästäksenne — nauramaan!“ Ja ajatusviivan paikalla on keskellä tätä kirjoitusta kissa niin hullunkurisen näköinen tyytyväisine naamoinensa, ett'ei tosiaankaan voi pysyä vakavana sitä katsolessaan. — Eikö totta, ei ole mitään korkeampaa taidetta, ehdottomasti erinomaisen vaikuttavaa.

Hassall on kerrassaan käsittämättömän tuottelias, eikä liioittele sanoessaan, että joka päivä tapaa Lontoon kaduilla tahi maanalaisilla asemilla uusia ilmoituksia joissa seisoo hänen nimimerkkinsä.

Oivallista työtä ovat tehneet myöskin Brangwyn ja Simpsa — jälkimäinen Nicholson'ia seuraten.

Kyvykkäitä ilmoitusten maalaajia on monessa muussakin maassa, mutta ominatakeisia taiteilijoita lienevät näistä tuskin kuin ranskalaiset ja englantilaiset sekä ameriikkalainen Will H. Bradley. Hyvin dekoraatiivista, oli hänen aikuisempi tyylinä, jossa hän tavallisesti käytti hohtavaa värien kolmiointua — mustaa, sinistä ja punaista ornamentti ryhmissä, jotka viivat muodostivat vapaan mielikuvituksen luomat ja joissa todellisuudesta otetut henkilöt esiintyivät ainoastaan viivojen vuoksi. Mutta 1900 vuoden tienoilla kehitti Bradley 18 vuosisadan varhaisemman dekoratiivi tyylin — n. k. „biedermeierin“ eli ameriikkalaisen „cholonial'in“ pohjalle uuden suunnan, samanlaisen kuin Europassakin, joka vasta useampia vuosia myöhemmin luotiin.

Saksassa on ilmoitustaidetta tosin kyllä uutte-

LIBERTYN NÄYTTELYSTÄ.

„BERNHARD“

rastikin harjoitettu, mutta vähän parempia valmisteita on saatu aikaan. Parhaimpia lienevät Simplisissimuksen piirtäjän H. Th. Heinen, Bruno Paulin sekä viime vuonna ilmestyneen Lucian Bernhardin teokset.

Tanskassa on Valdemar Andersen varsin arvossa pidetty taiteilija tällä alalla. Hänen tekemänsä Aarhusin näyttelyn ilmoitustaulu vetää vertoja parhaimmille.

Lopuksi mainitsen myös meikäläiset ennätysemme, joista hyvällä syyllä voimme ylpeilläkin. Ensimmäisiä lienee ollut meillä Wainö Blomstedtin Hagelstamin taidekauppaa varten valmistama. Viime vuosien ajalta huomattakoon pari oivallista ilmoitusta Gallenilta sekä Palmqvistin varsin lennokkaat valmisteet.

G. S—II.

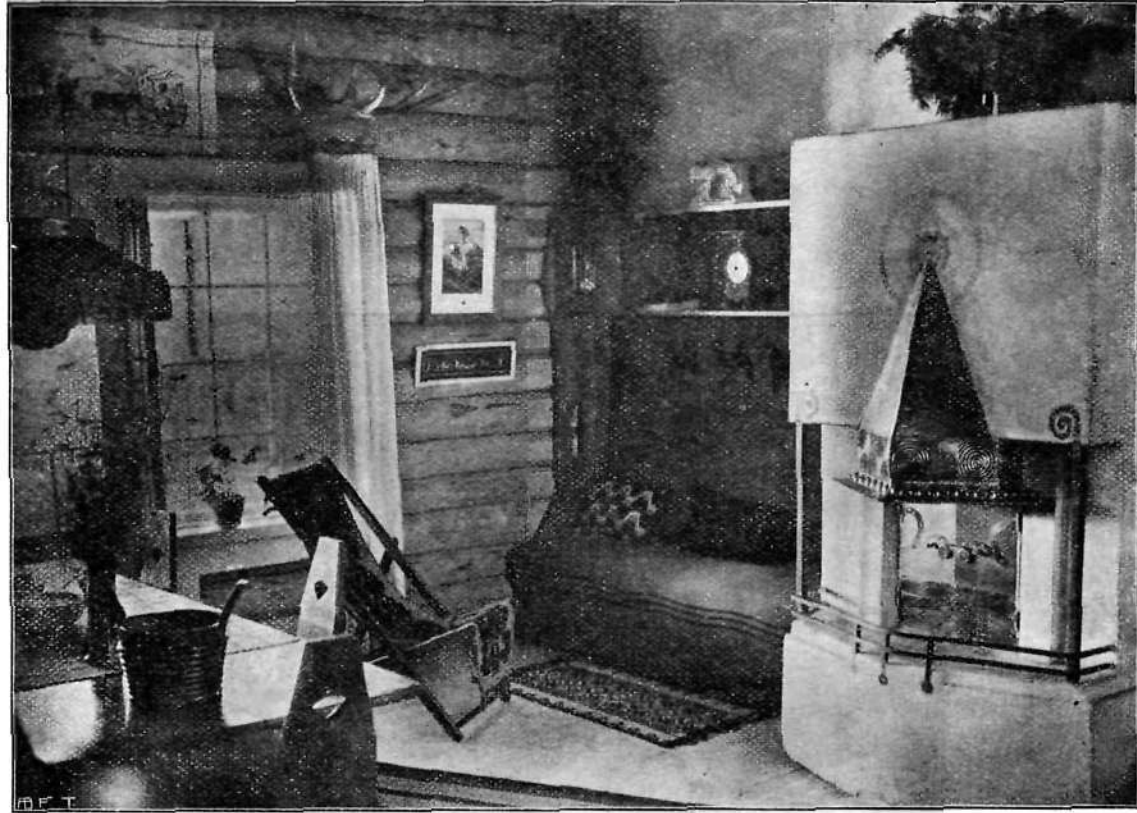

ARKKIT. VILHO PENTTILÄN HUVILA GRANKULLASSA.

ARKKIT. VILHO PENTTILÄN HUVILA GRANKULLASSA.

ARKKIT. VILHO PENTTILÄN HUVILASTA GRANKULLASSA.

SILMÄYS HUVILASIIRTOLOIHIMME.

Kuten tunnettua on meillä viime vuosina suunniteltu useampiakin huvilakaupunkeja ja kaupunginosia, mihin päivän hyörinästä voisi vetäytyä oman katon alle todelliseen kodin rauhaan lepuuttamaan väsyneitä jäseniään ja ennen kaikkea ärtyneitä hermojaan. „Oma talo — oma koti“ on viime vuosina ollut päiväjärjestyksessä kaikissa kansankerroksissa pääkaupungissamme, vähävaraisemmissakin. Sitä todistavat, yhden perheen asunnoista puhumattakaan, nuo lukemattomat rakennusosakeyhtiöt, joita on noussut kuin sieninä sateella. Surullista kyllä, ovat ne yleensä kohonneet kaikenlaisen keinottelun varassa ja kantavat sen mukaista leimaakin. Taiteellisemmasta ulkoasusta puhumattakaan, puuttuu niiltä usein käytännöllisiäkin etuja, kuten tiedämme. — Sääntöä ei ilman poikkeusta. — Alituisesta muuttamisesta, mitä vuokratasarmeissa saa tehdä, niissä ainakin säästyy ja tyydyttäähän tämäkin muoto hiukan tuota yleistä, polttavaa oman katon, kotilieden kaipuuta. Onhan omistajalla vielä tilaisuus painaa puumerkkinsä huonesisustukseen ja voihan hän enemmän varojakin uhrata siihen, koska muutto ei ole päiväjärjestyksessä.

Kaupungin isät ovat, suunnitellessaan asema-kaavaa, koettaneet varata muutamia kaupunginosia pienempiä huviloita ja yhdenperheen asuntoja varten, siinä toistaiseksi kumminkaan onnistumatta, Tunnemmehan liiankin hyvin huvilakadun seudut, missä ainoana etuna on mereltä raittiimmin puhaltava tuuli ja hiljaisempi katuliike. Jällellä olevien kallioiden säästämiseksi samasta kohtalosta näkyy viranomaisten pitäneen ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin. Töölön seudun kohtalo on vielä ratkaisematta. Ainoana todellisena huvilakaupunginosana on säilynyt siis ainoastaan aikaisemmin muodostunut Kaivopuisto, tuuheine lehtikujineen.

Etäämmälle sitä onkin yritetty viimeaikoina, pyritty höyryn voimalla sisämaahan päin tai saaristoon. Huvilasiirtoloita on syntynyt vanhan radan varsilla aina Järvenpäästä myöten, missä tämän radan varsien yksitoikkoinen luonto on kaunein. Eipä ole Karjan radan varsillekaan luonto kauneuttaan tuhannut. Kallioisia ja rämeisiä ovat Huopalahden seudut ja kiusottavan matalia ja liejuisia Albergaan pistävät merenlahdelmat. Huvila huvilan viereen on sinne kumminkin kohonnut. Onhan kaupungin läheisyys siksi hou-

HUVILA CAJANUS BRÄNDÖÖSSÄ. TAUCHER JA CAJANUS.

kutteleva. Rehevämmiksi alkavat seudut käydä vasta Grankullassa, mihin saapuessa juna sivuuttaa solakan koivikon ja etäämmällä häämöittävät voimakkaat havupuut. Täällä tapaamme lähinnä pääkaupunkia (noin 19 km.) olevat ensimmäiset pienet sisäjärvet, joille asemalta on toiselle noin 10 minuutin ja toiselle noin puolen tunnin matka suoraan kävellen. Tänne onkin syntynyt laajimmaksi suunniteltu huvilasiirtola, tulevaisuuden huvilakaupunki. Paitsi suurta Grankulla siirtolaa, löytyy siellä vielä noin satakunta palstaa käsittävä Viherlaakson huvilasiirtola ynnä yksityisiä huviloita.

Seudun keksijänä voimme miltei pitää arkkitehti Vilho Penttilää, jonka huvilasta tässä numerossa on muutamia kuvia. Huvila on rakennettu jo noin kuusi vuotta sitten ja sijaitsee se seudun luonnonihanimmalla paikalla, Lappajärven hiukan työntyvällä korkealla kallioisella jyrkännteellä. Maan puolelta suojaa sitä yhä ylenevä metsäinen mäki, joka kahden puolen huvilaa loivemmin laskeutuu järveen ja vaan huvilan kohdalla suoraan putoo alas. Huvila itse on jyrkännten harjalla ja aivan äärimmäisellä partaalla tarrautuu kallioon vielä pieni puutarhamaja, jota kamaraan kahden puolen sitoo matala kiviaita. Juurella järven rannalla sijaitsee saunarakennus venelaitureineen. Etelän puoleiselle mäen rinteelle on raivattu laaja

puutarha ja sen laidalla metsänsuojassa ovat talousrakennukset ja mehiläiskartanot. Taloon johtavan tien vieressä, puutarhan toisessa laidassa, on pieni vahtitupa. Huvila on rakennettu vaan kesäasunnoksi ja on sen ensikerroksessa paitsi suurempaa arkihuonetta, josta tässä kuva, muutamia askeleita alempana oleva keittiö ja pieni tulisijaa vailla oleva kamari. Kaikkiin päästään pienestä eteishallista, mistä porras nousee toisessa kerroksessa olevaan pariin tulisijalla varustettuun makuuhuoneeseen ja ullakkokomeroihin. Järvenpuolella on arkihuoneen kupeella avonainen kuisti, jonka toisessa päässä on, kun nurkka kierretään ruuduilla tuulelta suojattu komero. Toisessa kerroksessa on makuuhuoneen vieressä pieni parveke. Huvila on rakennettu arkkitehdin omien piirustusten mukaan.

Viime numerossa oli julaistuna toinenkin Grankullan huvila, nimittäin tehtailija Pelanderin. Julkaisemme vastedes vielä interiöörejä tuosta samasta huvilasta y. m. huviloita.

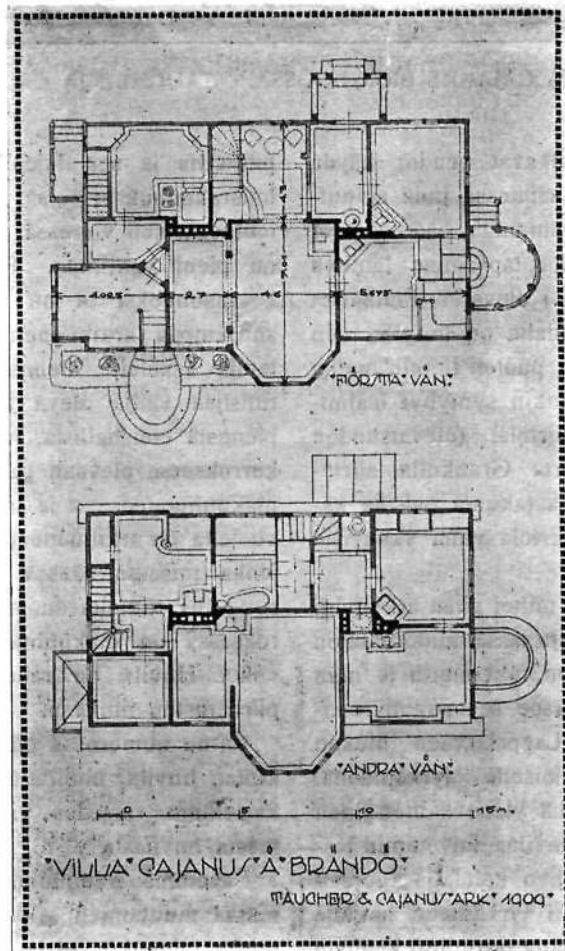
Lähemmä kaupunkia on parillaan muodostumassa muutamien arkkitehtien ja insinöörien aloitteesta toinenkin, vielä lupaavampi huvilakaupunki, nimittäin Palosaarelle suunniteltu Brändö. Tämä tulee muodostettavaksi samaan tapaan kuin Tukholman lähellä oleva Lidingö, missä luultavasti useimmat viime kesän lukuisista Tukholman mat-

kalaisista pistäisivät. Raitiotieliikenne ulotetaan saarelle saakka, niinkuin sanomalehdistäkin on näkynyt, Sörnäisten salmen yli kulkevan höyrylautan avulla. Ensi kesän kuluessa pitäisi linjan valmistua jo saarellakin, jotta kukin voi huristaa kaupungista saakka hyvää kyytiä omalle huvilalleen. Toistaiseksi on yhteyttä kaupungin kanssa välittänyt pieni höyrylaiva, joka talven esteistä huolimatta yhä vielä on liikkeellä joulun tullessa, odotellen raitiotieliikenteen alkamista. Huviloita on toistaiseksi] vasta noin kymmenkunta, mutta tontteja on myyty jo kokolailla ja rakenteella on useita. Ensimmäisiä on arkkitehti Lars Sonckin saaren kaakkoisrannalla, mistä se puiden lomitse ja yli merellä kulkioille häämöittää. Arkkitehti Armas Lindgrenillä on siellä huvila, samoin insinööri R. von Nandelstadhilla saaren itärannalla ynnä monilla muilla. Hinnat alkavat kohota ja iloisia ovat ne, jotka ajoissa ovat itsellensä palstat hankkineet. Oma telefonikeskus löytyy ja jo ensi kesänä

johdettanee sähkövalokin sinne. Mukavuudet lisääntyvät asukkaiden kera. Saari on kauneimpia Helsingin lähistöllä ja aika laaja metsineen ja peltoineen. Erinomaisia ovat, ainakin eteläpuoleisella rannikolla sijaitsevat palstat, joskin hinta on sitä mukaan. Halvimmalla voi saada tontin kesemmällä saarta olevasta pikkutonttien ryhmästä, missä talot rakennetaan kylki kylkeen, kaupunkilaistapaan. Onhan sielläkin mukavampaa, kuin pölyisen kaupungin kolinassa, vaikka ei tietysti sellaista rauhallista maalaiselämän tunnetta, kuin vakituisilla huvilatonteilla. Elämänsä tyytyväisiä näyttävät asukkaat olevan ja houkuttelevat tahan se sivulta katsoenkin näyttää.

Huvila Cajanus, josta pari kuvaamme ovat, sijaitsee juuri Brändön etelärannalla. Huvila on arkkitehtitoimisto Taucher & Cajanusen tekemä, ja sisältää kaikkiaan kahdeksan huonetta. Saman toimiston piirustusten mukaan rakennetaan saarelle paria muutakin huvilaa.

HUVILA CAJANUS.

TAUCHER JA CAJANUS.

JOULUOSTOKSET.

Jouluostoksien aika on käsissä. Ainoastaan viikko on enää jälellä joulun, jolloinka vanhan hyvän tavan mukaan annamme omaisillemme ja ystävillemme lahjoja mikäli varamme sallivat.

Mutta mielestäni tulisi meidän valikoiden antaa näitä lahjoja. Ei antaa mitä tahansa, vaan ainoastaan sellaista, mikä on hyödyllistä, kaunista ja arvokasta.

Kirjallisuuden suhteen on meidän helppo valita, sillä vaikka sitä meilläkin jo ilmestyy runsaasti näin ennen joulua, niin tutustumme kuitenkin sanomalehtien selostuksista ja arvosteluista kirjojen sisällykseen, ja voimme sen mukaan valita. Toisin on asianlaita jos meidän on valittava esim. joitakin taide-esineitä kotiemme somistukseksi. Silloin ei meillä ole ketään opastamassa, vaan saamme omin päin hakea mieleistämme kaiken sen tyhjänpäiväisen ja arvottoman joukosta, jota on tarjolla joulumarkkinoilla.

Tarkoitukseni ei suinkaan ole antaa mitään yksityiskohtaisia neuvoja taide-esineitten y. m. semmoisten ostamisen suhteen — siinäkin kuitenkin tulee menetellä oman makunsa mukaan — mutta tahtoisin muutamain sanoin huomauttaa mitä kaunista ja tyylikästä meillä pääkaupungissa on saatavana tässä suhteessa.

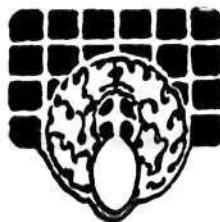
Käsityön Ystävien myymälä on siksi tunnettu ettei minun tarvitse sitä erikoisemmin suositella; sen sijaan tahtoisin lyhyesti kertoa mitä taiteellisen asioimiston *Libertyn* huoneustossa on nähtävänä ja myötävänä. Yleensä luullaan — niin ainakin arvelen — että kaikki täällä on hyvin kallista. Ja se on kyllä osaksi totta; sillä kaikki mikä taiteelle vivahtaa se tahtoo syystä tai toisesta olla kallista. Mutta *Liberty*ssä on myöskin paljon sellaista, josta ei suinkaan saata sanoa, että se on hinnalla pilattu. Sellaisia ovat esim. saksalaiset saviastiat, jotka valoisien väriensä ja kukkaiskoristuksiansa puolesta tekevät sangen hauskan vaikutuksen. Erään täten valmistetun maitokannun hinta oli muistaakseni 2: 50. Ja sitten on erinomaisen siroja hopeavalmisteita — rintaneuloja, sormuksia, kalvosinnappeja, ranne-

renkaita j. n. e. — jotka kerrassaan hämmästyttävät halpahintaisuudellaan. Ne eivät myöskään ole kotimaassa valmistettuja, vaan on niiden tekijä eräs Jensen Kööpenhaminassa. Meillä ne varmaan tulisivat paljon kalliimmiksi, sillä niitä ei menisi yhtä paljon kaupaksi. Keramiikkitoita on sensijaan kotimaisiakin paljon nähtävänä. Enimmät ovat *Thesleffin*, *Juseliuksen*, *Eklundin* ja *Virvan* valmistamia. Ne ovat tietysti paljon kalliimmat kuin saksalaiset saviastiat, mutta ovat myös koko joukon tyylikkäämpiä. Keramiikkitoista ovat myöskin omansa herättämään huomiota muutamit *Vanderwelden* piirustusten mukaan valmistetut kirjoituskapineet, joiden hinta vaihtelee 8—12—20 mkn välillä. Erittäin hauskan vaikutuksen tekevät *Emil Cedercreutzin* parisittaret — myöskin jonkinlaista keramiikkityötä — jotka maksavat 57 mk.

Paitsi *Taidetakomo „Korun“* metallitöitä — joita muuten on ollut näytteillä erikoisnäyttelyssä „Päivän“ huoneustossa — on tietysti tarjona kaikenlaisia mattoja, liinoja, tyydynpäälyksiä y. m. sekä kotimaisia, että ulkomaisia. Huomiota herättävät varsinkin muutamit alkuperäiset intialaiset liinat sekä muutamit kotimaiset pöytäliinat, uutimet j. n. e. Alkuperäinen malli on *Imatralta*, mutta sitä on sitten eri tavalla muovailtuna käytetty erilaisiin tarkoituksiin. Minun tuskin tarvinnee lisätä, että ne ovat hyvin aistikkaita.

Nämä viittaukset riittääköön osottamaan mitä kaikkea *Liberty*ssä on saatavana, vaikka siellä tietysti on paljon muutakin, kuin mistä tässä olen voinut huomauttaa.

Mutta ennenkuin, lopetan tahdon vielä mainita *Ellen Thesleffin* kuvateoksen *Firenze*, joka on ilmestynyt täksi jouluksi. Se ei ole mikään tavallinen kuvakirja, missä näkisimme kuvattuna kaikki tämän kuuluisan kaupungin nähtävyydet, mutta se sisältää monta arvokasta taideteosta, jotka alun pitäen ovat suunnitellut puupiirroksiksi. Mielestäni on kuitenkin muutamissa piirroksissa piirustus liian suunnittaista. Julkaisun hinta on 3: 75
L. V.

PITSHPAINI-PUU.

Kaikista ameriikkalaisista mäntypuista on pitshpaine nykyään suosituimpia teollisuuspuita. Ja koska Amerikan tuotanto tarjoaa myös sangen lukuisan varaston toisia samantapaisia puulajeja, lienevät muutamat luotettavat tiedonannot oikean pitshpainipuun ominaisuuksista ja teknillisestä luonteesta huvittavia, jotta opittaisiin eroittamaan tällä alalla tavattava väärä ja ala-arvoinen tavara.

Sanallisesti merkitsee pitshpain samaa kuin pihkamänty. Ja Ameriikassa tarkoitetaan pitshpainilla etupäässä pihkamäntyä. Mutta meillä eurooppalaisilla puumarkkinoillamme on pitshpaine-nimen saanut se puuaine, jota saadaan ameriikkalaisesta tärpättimännystä, ja jota Ameriikassa kutsutaan longliifpainiksi. Ja on tästä tärpättimännystä saatu puu puuteollisuudessa paljon suurempiarvoinen kuin pihkamännyn puu. — Olkoon siis vielä kerran sanottu, että meidän eurooppalaisilla puumarkkinoillamme käy pitshpaine nimellä ainoastaan kasvitieteessä *Pinus australikensis* nimitetystä ameriikkalaisesta tärpättimännystä saatu puuaine. Tämä mänty kasvaa rungon, joka on keskimäärin 1.20 m. vahvuinen ja noin 30 m. korkea, mutta tapaa sen usein vieläkin suurempana 40 m. pituisenakin rungoltaan, johon tulee lisäksi vielä noin 20 metriä korkea lehväinen osa. Pitshpaine kasvaa Yhdysvaltojen eteläosissa ollen sen laajimmat kasvupaikat etupäässä Texasin valtioissa ja Louisianassa yhdellä puolen ja toisaalla Mississippi-joen ympäristössä.

Pitshpainein puun anatoomiselle rakenteelle ominaista on että, muilla ameriikkalaisilla mäntylajeilla niin erinomaisen selvästi esiintyvä sydän, tässä päinvastoin on mitättömän pieni, noin 55 mm. läpimitatan, ainoastaan poikkeustapauksissa saavuttaen 75 mm. läpimitatan. Puun poikkileikkauspinnat ovat tavattoman hienoja ja yhtätasaisia. Mutta on tässä suhteessa määrätty eroavaisuus eripaikoilta tuodussa puussa, nimittäin sellainen, että Mississippin seuduilta tuleva puu on hienompaa kuin Texasissa tai Louisianassa kasvanut. — Toisen oikean pitshpainein selvä tunnusmerkki on sen vuosilustoissa, jotka tässä puussa kulkevat sekä hyvin yhdenmukaisesti että, mikä on vieläkin tärkeämpää ottaa huomioon, erinomaisen likellä toisiansa, niin että yhdellä engl. tuumalla on noin 20—25 vuosilustoa. Jokaisessa lustossa on taas kaksi toisistaan

selvästi eroittuvaa osaa, ulkopuolinen tummemman värinen ja kovempi kesäpuu vaaleampi ja pehmyempi sisäpuoleinen kevätpuu.

Teknillisten ominaisuuksiensa puolesta on pitshpaine ehdottomasti arvokkain kaikista mäntylajeista, riippuen sen arvokkuus etupäässä sen korkeista kestäväisyysarvoista. Onhan oikean pitshpainein murtumiskestäväisyyden todistettu olevan 1152 kg/cm² ja sen painokestävyuden nousevan 481 kg/cm² saakka. Myöskin kovuudessa, tiheydessä ja kestäväisyydessä on tämä puu mäntylajeista ensimmäinen.

Tätä puuta korjattaessa on eräs seikka pidettävä mielessä nimittäin se, että puu on heti saatava kuivatuksi. Muutoin voi käydä niin että tuores puuaine muuttuu siniseksi. Puuta keinotekoisesti kuivattaessa tapahtuva kutistuminen on arvosteltava keskimäärin 10 %:ksi alkuperäisestä koosta ja jakaantuu tämä kutistuminen siten että 3—4 % tulee pystysuoran ja 6—7 % vaakasuoran kutistumisen osalle. Hyvästi kuivatun pitshpainein väri on tuoreen puun väristä helposti erotettavissa. Tuoreen puun poikkileikkauspinnassa on näet väri kellertävän valkea ja ruskean keltainen. Kuivan puun poikkileikkauspinnassa voi väritys vaihdella helakan punaisesta oranssikeltaiseen. Puun kuivuuden saa myöskin selville sen ominaispainosta. Sillä tuoreen puun ominaispainon on nähty olevan 0.700 ja kuivan puun 0.50—0.90 nousten viime mainitun harvoin 0.65 suuremmaksi.

Mainitsen tässä erään ameriikkalaisen mäntylajin, joka on hyvin pitshpainein tapainen ja helposti ja usein saa aikaan erehdyksiä, se on niinkutsuttu redpaine (punamänty). Tämän puun väri on tavallisesti valkea vaan vähän punaiseen vivahtava. Mutta tässä tapauksessa ei väri ole suinkaan luotettava tunnusmerkki. Vaan parhaiten voi välttää erehdykset kun tutkii puun ominaispainon, mikä redpaineista puhuen on 0.485. — En tahdo väittää ett'ei redpaine ole sekä puusepille että rakennusmestareille käyttökelpoista, vieläpä varsin arvokastakin puuta. Ovathan sen kestäväisyysarvot varsin suuria ollen sen murtumiskestävyys 800 kg/cm² ja sen painokestävyys 455 hg/cm². Mutta juuri nämä arvot sen myöskin osoittavat, mitä tästä puusta puhuen tahdoin lisätä että edellä esitetyn oikean pitshpainein puu on kumminkin sitä paljon arvokkaampaa.

PUUN BRONSSITTAMINEN.

Eräässä sorvarien aikakauskirjassa suositellaan puun bronsittamiseksi seuraava keino: Ensiksi liimataan koko bronsittettavan esineen pinta liimalla, joka on hyvin ohueksi keitetty ja hienon silkkisen vaatteen läpi puhtaaseen saviastiaan siivilöity. Pehmeällä, hienoharjaksisella siveltimellä levitetään liima esineen pinnalle kahteen tai kolmeen kertaan, mutta toimitetaan uusi liimaaminen vasta sitten kun edellinen on jo kuivanut. Täten muodostunut liimakerros peitetään sitten neljään tahi viiteen kertaan sekoituksella joka on muodostettu seuraavasti: liitujauho sotketaan saviastiasa niin paljon veden kanssa, että syntyy sakea puuro, johon lisätään edellä mainittua liimaa sen verran että seos on tarpeeksi ohutta siveltimellä levitettäväksi, mutta että siinä on vielä kylliksi kiinteitä osia peittävää kerrosta muodostamaan.

Myöskin tällöin on uusi kerros vasta sitten siveltyvä kuin edellinen on kuivanut. Kun viimeinen tämmöinen kerros on kuiva, hiotaan se hienoksi ruisoljella joka sitä ennen on vedessä jonkun aikaa liottamalla pehmitettävä ja notkistettava ja kuivattava. Sitten poistetaan hiottaessa syntynyt pöly karkeaharjaksisella siveltimellä, jonka jälkeen sivellään päälle uusi kerros edellä käytettyä liimaa. Tämän viimeisen kerroksen päälle sen vielä märkänä ollessa siroitetaan bronssipulveri hienolla karvasiveltimellä. Kultabronssia käytettäessä on viimeksimainittuun liimaan sekoitettava vähän vaa-leaa okheri-tahi kromikeltaväriä kun taas hopeabronssaukseen siihen sekoitetaan lyyjyvalkoista tahi nokimustaa nokea. Jos jää jotakin epätasaisuuksia ja kohopaikkoja poistetaan ne viimeiseksi akaattisella puleerausneulalla kiilloittaen.

Kotitaid XI sisällys: Taiteellisia liikeilmoituksia, kirj. G. S—II (4 kuvaa). — Silmäys huvilasiirtolohimme kirj. T. K. (5 kuvaa). — Jouluostokset, kirj. L. V. — Pitshpainsi-puu. — Puun bronsittaminen. 4 kuvallitettä lampuja, piirt. Emma Saltzman.

Tilausilmoitus.

Suomen Teollisuuslehti

1910

ilmestyy seuraavina osastoina:

SUOMEN TEOLLISUUSLEHTI, joka 24 numeroisena, runsaasti kuvitettuna ja noin 20 kuvallisuuden seuraamana tulee sisältämään kirjoituksia sähkötekniikan alalta, voimakoneista, metalliteollisuus- ja puuteollisuusalojen työkoneista, työkaluista ja työtavoista, laivarakennuksesta, lentokoneista, kemiallisen teollisuuden eri aloilta, tie- ja vesirakenteista, suomenkielisen teknillisen kirjallisuuden arvosteluja, tietoja uusista vieraskielisistä teknillisistä teoksista ja uusista kotimaisista patenteista y. m. Erikoisosastot Seppo ja Sähkö ja Voima häviävät, mutta ainoastaan nimeltään, sillä S. Teollisuuslehti 1910 tulee sisältämään näiltä aloilta ainakin yhtä paljon kirjoituksia kuin nämä erikoisosastot edellisinä vuosina. Toimitus on jaettu ammattimiesten kesken seuraavasti:

Kemiallista osastoa toimittaa insinööri *S. V. Hintikka*.
Laivarakennusosastoa toimittaa insinööri *H. Schwartzberg*.
Mekaanista osastoa toimittaa insinööri *V. Valkola*.
Sähköteknillistä osastoa toimittaa insinööri *M. Heikinheimo*.
Tie- ja Vesirakennusosastoa toimittaa insinööri *J. Roiha*.
Yleisosastoa toimittaa insinööri *V. Valkola*.

Avustajina ovat m. m.: J. Aaltonen, T. Arola, J. Castrén, V. Penttilä, P. Pero, E. Saraoja, K. V. Suonivaara, V. Vainio, J. Valmari, B. Vuolle.

KOTITAIDE, rakennustaidetta, huonesisustuksia, taideteollisuutta sekä maalausta ja kuvanveistoa käsittelevä lehti, on ohjaajana ja neuvonantajana kotien taiteellisessa somistelussa. Sitä toimittaa arkkitehti *Väinö Vähäkallio* usean muun arkkitehdin ja taiteilijan avustamana.

KUTOMA- JA PAPERITEOLLISUUS, joka on ainoa ammattilehti alallaan ja ilmestyy 12-numeroisena insinöörien *E. J. Simolan*, *A. Solitanderin* ja *V. M. J. Viljasen* toimittamana.

TILAAMISTAPA JA TILAUSHINNAT:

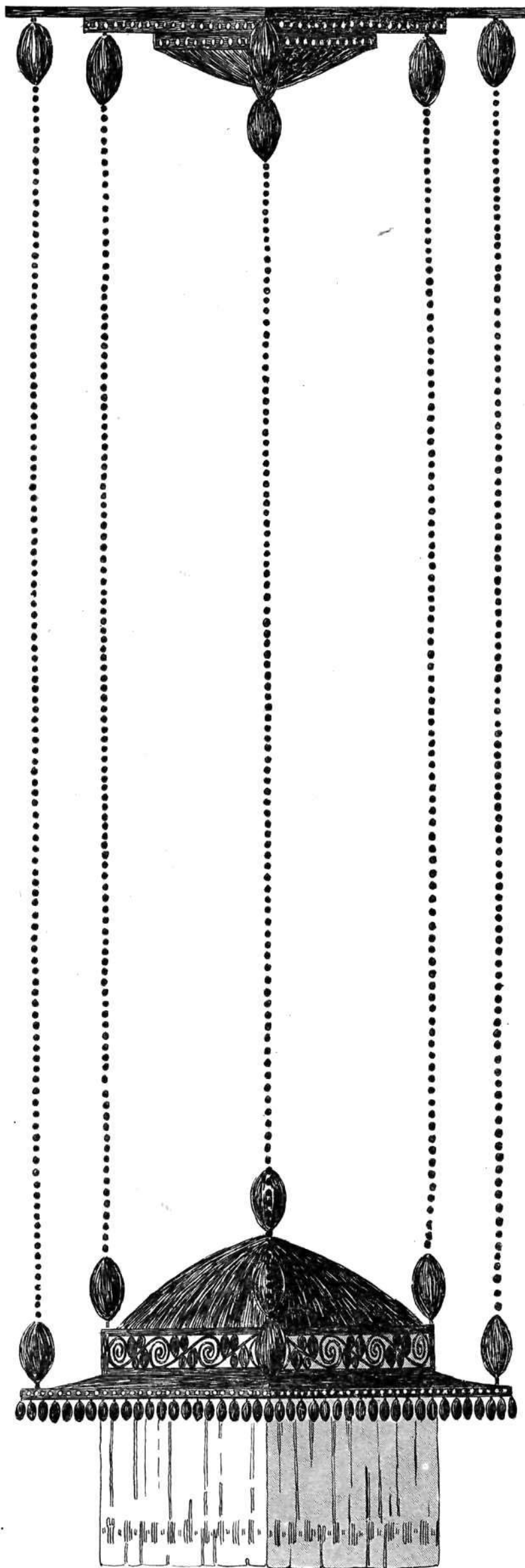
S. TEOLLISUUSLEHTI <i>Kotitaide- ja Kutoma- ja Paperiteollisuusosastoinen</i>	16: —
S. TEOLLISUUSLEHTI erikseen	6: 50
KOTITAIDE erikseen	9: —
KUTOMA- JA PAPERITEOLLISUUS erikseen (tilattava Tampereelta)	2: 50

Näihin hintoihin sisältyvät lähetyskustannuksetkin. Lehteä saa tilata kaikista postikonttoreista, lehden toimistosta Helsingissä, kirjakaupoista ja asiamiehiltä. Ulkomaalle (Venäjää lukuunottamatta) tilattaessa tulee tilausmaksuun 15 % korotus.

Asiamiehet saavat palkkiokseen 20 % tilaussummasta.

Helsingissä joulukuussa 1909.

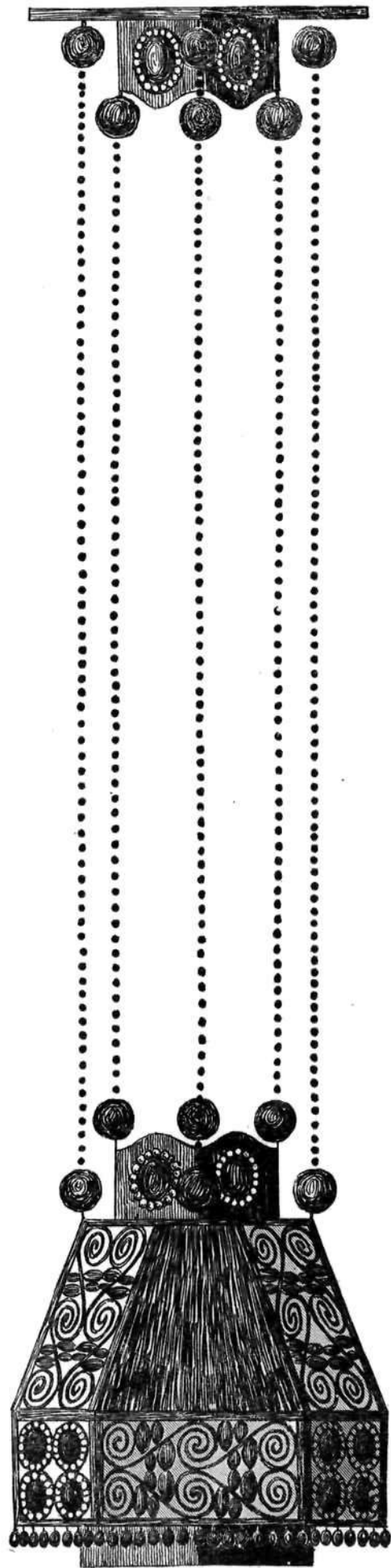
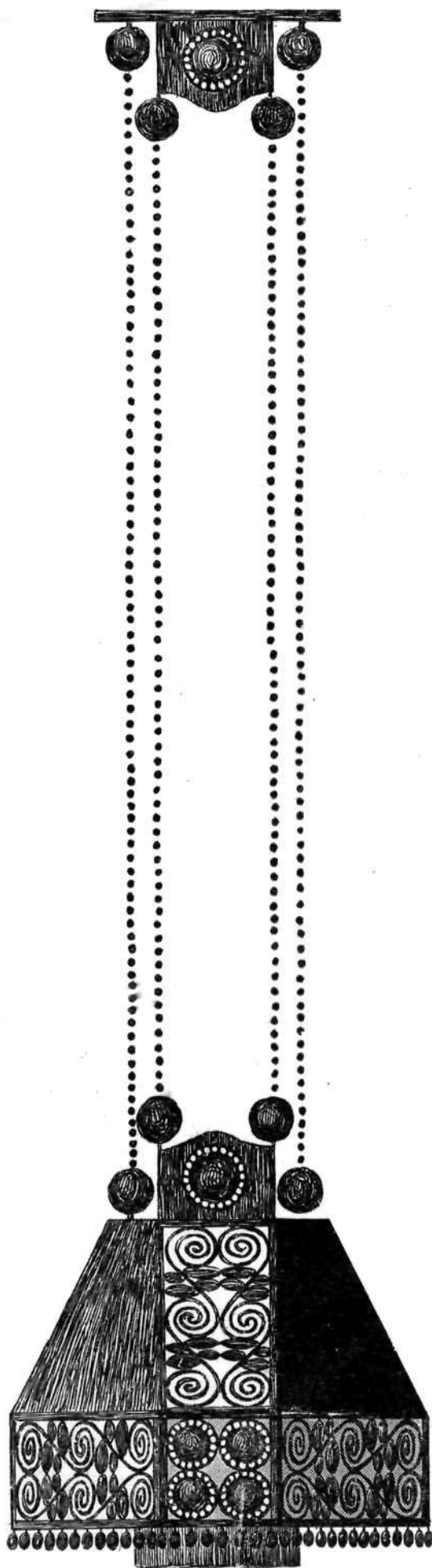
Toimitus.

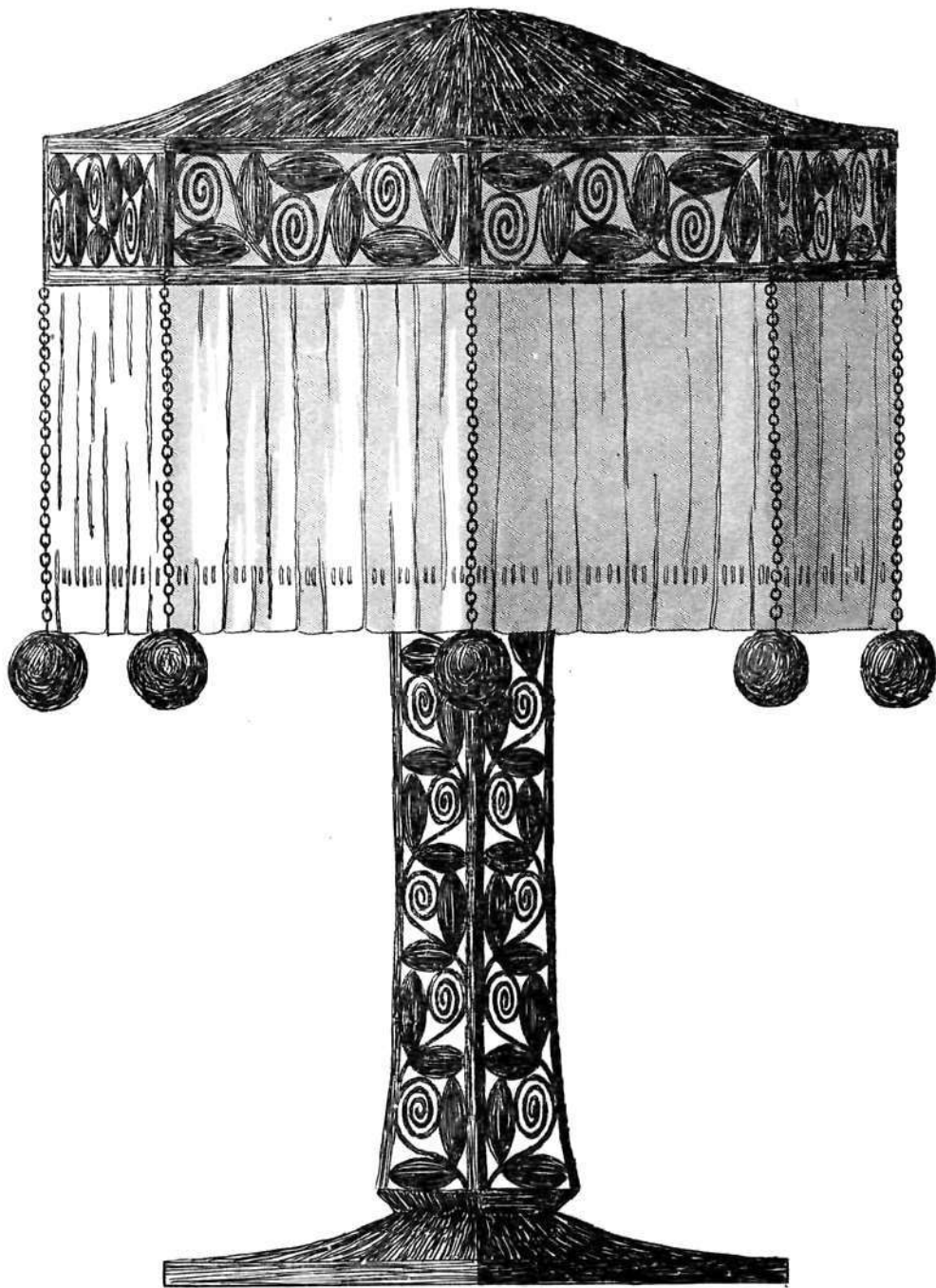

Piirtänyt Emma Saltzman.

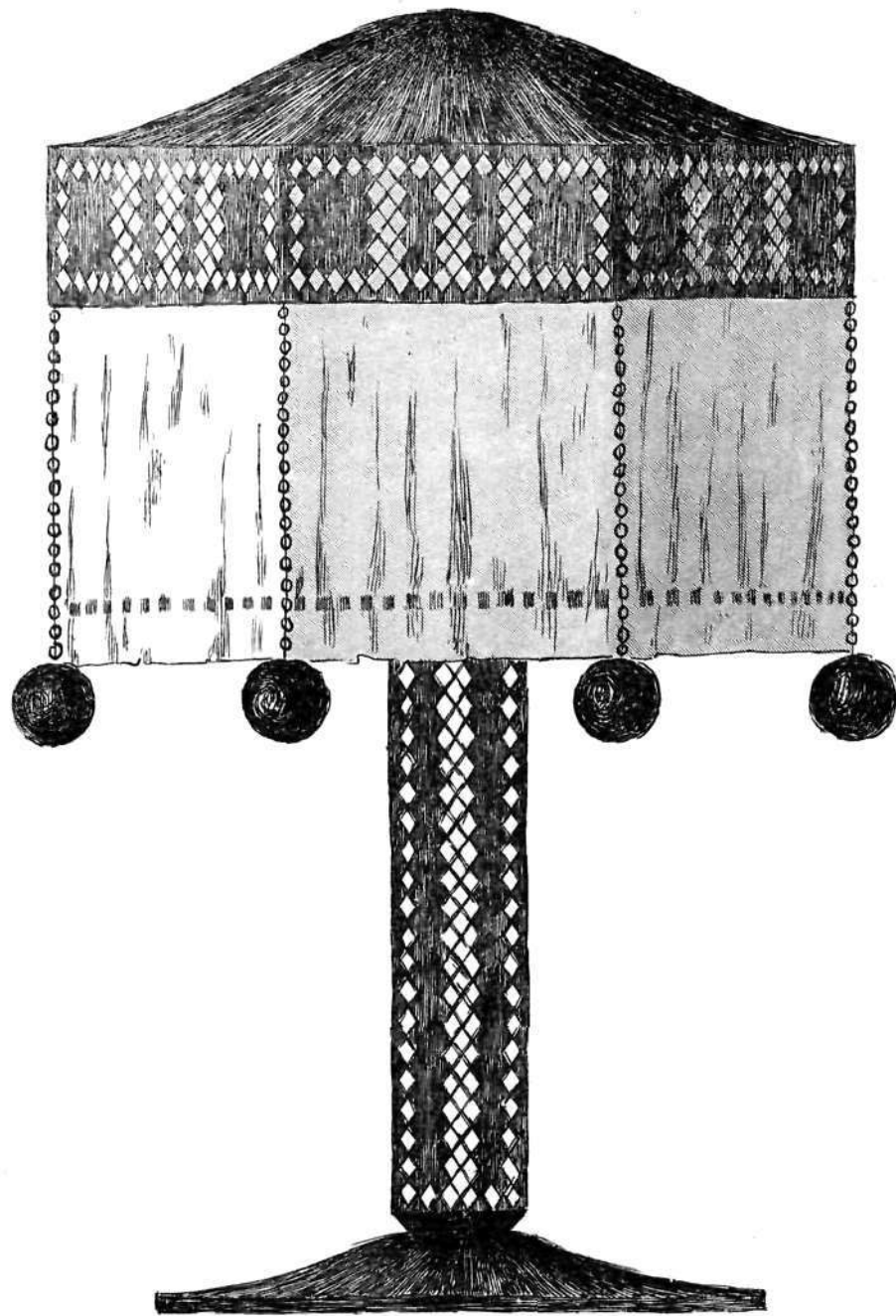
ES

ES

ES

Piirtänyt Emma Saltzman.

Suomen Teollisuuslehden ja sen erikoisosastojen alempanamainittuja vanhoja vuosikertoja, ylimääräisiä julkaisuja ja kansia

saadaan lehden toimitukselta ja kirjakaupoista tilaamalla:

Suomen Teollisuuslehti 1895—1901 nidottuna à Smk. 5: —.
Suomen Teollisuuslehti 1902—1907 nidottuna à Smk. 15: —.

Suomen Teollisuuslehti 1908 Smk. 12: —.

Suomen Teollisuuslehti 1903, 1905, 1906 sidottuna à Smk. 17: —.

Sähkö ja Voima 1907, 08 à Smk. 1: 50.

Yleisosasto Sähkö ja Voima 1907, 08 à Smk. 3: —.

Seppo 1907, 08 à Smk. 1: 50.
Yleisosasto ja Seppo 1907, 08 à Smk. 3: —.

Yleisosasto Seppo ja Sähkö ja Voima 1907, 08 à Smk. 3: 50.

Kutoma- ja Paperiteollisuus 1907, 08 à Smk. 2: 50.

S. Teollisuuslehti Kutoma- ja Paperiteoll. osastoineen 1907 à Smk. 3: 50.

Kotitaide 1902, 1904, 1906, 1907 nidottuna à Smk. 7: —.

Kotitaide 1908 Smk. 6: —.
Kotitaide 1902, 1905 sidottuna à Smk. 8: —.

Rakentaja 1901, 1903, 1904, 1905 nidottuna à Smk. 6: —.

Kansia löytyy seuraaviin vuosikertoihin.

Suomen Teollisuuslehti 1894—97, 1900—1906 à Smk. 2: 50.

Kotitaide 1903—1906 à Smk. 2: —.

Rakentaja 1901, 1903, 1904 à Smk. 2: —.

Erikoisjulkaisuja:
Modärna möbel, ruminredningar, villor m. m. à Smk 2: —.

Kotitaiteen joulunumero 1902 à Smk. —: 75.

Talonpoikaistalo ulkoa ja sisältä à Smk. 1: —.

Suomalaisen huvilatuvan sisustus à Smk. 1: —.

ERIKOIS-LIIKE

TAITEELLISILLE

UUTUUKSILLE

Tapettien,

Friisien

ja

Linoaleumien alalla

HELSINGIN UUSI

TAPETTI LIIKE.

UNIIONINKATU 28.

W. Salvén

Puhelin 924.

**K. F. PUROMIEHEN
KIRJAPAINOA**

Helsinki

Lapinlahdenk. 7

Puhelin 3257

SUOSITELLAAN

Sanduddin

Tapetti- & Mattoliike

Helsinki P. Esplanaadik. 25 telef. 4979
on maamme vanhin, suurin ja ajanmukaisemmin järjestetty erikoisliike

Tapetti ja Mattoalalla

Hääräosasto Wiipurissa Aleksanterinkatu 19 telef. 1305

Ulko- ja sisämaalauksessa käytettävää Kivennäisvärimaalia

Glorial

Veteen sekoitettuna pysyvää, vaan kuitenkin sateessa liukematonta. Korvaa öljy- ja liimavärejä. Kuivaa nopeasti. Pyytäkää mallinäytteitä ja hintaluetteloja.

Ullrich, Anderzén & Co.

Helsinki. Telefon 2059.

**Lång & Leppäaho
Osakeyhtiö**

Aleksanterink. 13. — Puhelin 143.

Konttori- ja kirjoitustarpeita
Paperia. Tukuttain ja vähittäin.

— Konttorikalustoja. —

Westerlund & Co

Telef. 1117 Helsinki Telef. 1117

Parhaimpia Kone-, Sylinteri- y. m. öljyjä. — Konsisteerirasvaa, Vaseliiniä, Tärpättiä, Pakninkia, Konehihoja,

Trasselia, Nuuraa, Presenninkiä, Ulkolaisia puulajeja, Liimaa, Armatuureja, Ruis-kuja y. m.

Suomen Väri & Vernissatehdas Osakeyhtiö

Etelä Esplanadinkatu 8 Helsinki Haaraosastoja:
Puhelin 85 Porissa, Viipurissa, Turussa ja Tampereella

Taidetakomo KORU

Eino Schroderus.

■ ■ ■ Valmistaa lamppuja, lyhtyjä,
kynttiläjalkoja, kirjoitustelineitä, huone-
kaluheloja y. m., y. m.

Otaa suorittaakseen kaikenlaatuista
rauta-, kupari- ja messinkiteollisuuden
alalle kuuluvaa taiteellista työtä.

EINO SCHRODERUS.
Arkkitehti

Maariank. 28. P. 53 48. TAKOMO Maariank. 24.

Suomen Käsityön Ystävät

Unionink. 23 — Puhelin 22 20.

Myy ja järjestää kaikenlaatuisia koruompeluja, kuin myös kutomatöitä.

Kotitaide

on paras ilmoitusväline.

**SINIKOPIOITA
RUSKEAKOPIOITA
VALKOKOPIOITA**

VALOKUVAA
PIIRUSTUKSIA, KONEITA,
HUONESISUSTUKSIA Y. M.

TOIMITTAA VALOKUVAUSTÖITÄ
AMMATTIMIEHILLE.

Arvoisat lukijat!

Ruvetkaa liikeyhteyteen ja tehkää ostoksenne niissä liik-
keissä jotka ilmoittavat Kotitaiteessa.

Th. Wulff Paperi- ja Piirustus- tarpeiden kauppa

Helsingissä - Pohjois-Esplanadinkatu 43.

Kaikenlaatuisia 1:ma Piirustustarpeita
Halvimpiin hintoihin.

P. Sidorow

Suomalainen Kalustokauppa
Osakeyhtiö

Suomen suurin konekauppa!

::: Konttori ja Konenäyttely :::

Helsingissä, Aleksanterinkatu n:o 7
(entinen Vaasan Pankin huoneusto, vasta-
päättää Yhdyspankkia.)

Suorittaa oman insinöörin johdolla täydellisiä konelaitoksia kaikilla aloilla, joista mainittakoon: täydellisiä sahalaitoksia, myllyjä, meijereitä, puusepäntehtaita puumassatehtaita y. m.

::: Pyytäkää erikoistarjous! :::

Hyvin lajiteltu varasto:

TAPETTEJA, REUNUKSIA, KORKKI-
MATTOJA JA RULLAKARTIINEJA

Viipurin Tapettikauppa

KARL LAGERBLUM

Helsingissä Aleksanterink. 50. Telef. 20 94.

HELSINGIN ASFALTTI OSAKEYHTIÖ

Konttori: Sörnälsten Rantatie 2. Telef. 10 86.

Sähköosote: Asfalttiyhtiö, Helsinki.

Erikoisala:

Sementtitorvia,
koneella puristettuja.

Kaivorenkaita.

Asfaltteerausta
sekä huoneissa että ulkosalla.

Erikoisala:

Veden poissalpaaminen vedenpintaa alempana olevista kellareista.

Karjaläävään, meijerien, tallien ja sikoläättien asfaltteeraus.

Rekisteröity tavaramerkki

Tehtaat Hakasalmen torin laidalla:
Asfaltti- & Torvitehdas

Naftaliinittomia Kattamisaineita, kuten:

Asfalttikattohuopaa, Asfalttilakkaa,
Peltivernissaa, Kreosoottitervaa,
Kreosoottioljyä, Vuorauspahvia y. m.

Täydellisiä katonkattamisia
suoritetaan takauksella.

JULIUS TALLBERG

 Varasto uudenaikaisia
 huonekaluheloja
 Kullattua kuparia, mes-
 sinkiä, nikkelä y. m.
 Eri malleja piirustusten mukaan toimi-
 mitetaan mitä pikimmin tehtaalta.

Erilaatuisia huonekalulukkoja.

Rokkolan hyväksi tunnettua **Peililasia** määrättyissä suuruuksissa suoraan tehtaalta.

Juho F. Aaltosen Tapettikauppa

Erottaja N:o 11 :: Puhelin 33 65.

Varasto aistikkaita tapetta kaikista KOTI- ja parhaimmista ULKOMAAN tehtaista. Frilsiä, reunuksia, kulta- listoja, korkkimattoja, pinkopape-
ria ja -pahvia y. m., y. m.

Rakentajat huom.! ■ ■ **Rakentajat huom.!**

Hyviä rakennustarpeita:

vasoja, parruja, hirsiiä, riukuja, lankkuja, lautoja, telinelankkuja, halkoja y. m. myy

Helsingissä, Vladimirinkatu 11.

Puhelin 37 56 ja 65 41.

Niilo Ahlgren

K. METSOMÄKI

KORISTE- JA RAKENNUS- TAKEITTENTEHDAS

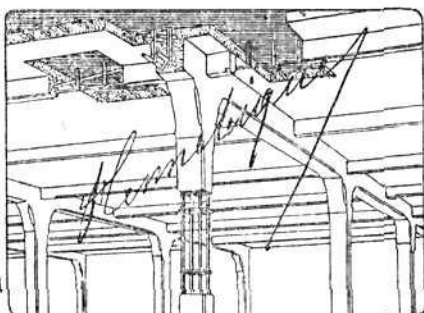
Helsinki - - Tel. 24 95.

Valmistaa takorautatarpeita niinkuin porraskäytävä- ja veranda-aitoja, porttia, palotikapuita, rakennusaineiden nostohissiiä y. m.

Sepän liikkeeseen kuuluvia töitä.

Puhelin

28 91

Puhelin

28 91

Aug. Kiökemeister

— Helsinki —

Suorittaa kaikenlaisia rautabetoni-konstruktioneja

„Hennebique systeemin“ mukaan.

Reskuslämmitys- ja ilmanvaihto-laitoksia!

Arvoisille rakennusherroille, arkkitehdeille ja rakennusmestareille saan täten ilmoittaa, että nyt kun olen maailmankuulun toimiminen

Rietschel & Henneberg, G. m. b. H.

kanssa Berlinissä tehnyt sopimuksen yhteistyöstä, on minulla tilaisuus keskuslämmitys- ja ilmanvaihto-alalla suorittaa töitä uusimpain periaatteiden ja uusimpain kokemusten mukaan mitä tällä alalla on. Toiminimi Rietschel & Hennebergin monivuotinen kokemus sekä asema yhtenä mannermaan etevimmistä liikkeistä tällä alalla takaa kaikissa suhteissa ensiluokkaisen työn.

Suunnitelmia ja kustannusarvioita tehdään pyynnöstä.

Kunnioituksella:

Rob. Huber.

Helsinki.

Tampereen
Höyrypuuseppä Osakeyhtiö

valmistaa

Huonekaluja ja
Puusepäntöitä

Näyttelyvarasto Tampereella Puutarhakadun 16:sta.

Tampereen
Rakennuskonttori

myy halvimmalla

Kalkkia, sammutettua ja sammuttamatonta.
Sementtiä, Lomma, Danmark ja Quinstorp.
Tulenkestäviä tiiliä ja savea.
Ikkunalasia, Tapettia, pinkopaperia ja pahvia.
Maalitarpeita ja **Värnissoja**.
Rakennustarpeita ja **Työkaluja**.
Konetarpeita ja **Öljyä**.
Rautatiekiskoja ja **T-rautoja**.

SÖRNÄISTEN HALKO- JA PUUTAVARALIIKE O. Y.

Tehdas, Konttori ja Varasto Fredriksberginkatu 13-15. Konttori puhelin 270. Varasto puhelin 6795.

MYYPPI: Höylättyjä ja Höyläämättömiä sekä höyrykuivia lankkuja, lautoja, listoja y. m., y. m.

VALMISTAA: Karmia, ovia, ikkunoita, konttori ja myymälä-huoneustojen sisustuksia, toimittaa korjauksia rakennusalalla kokeneen rakennusmestarin johdolla sekä yleensä kaikkia puuteollisuuslalle kuuluvia töitä.

MYYPPI: Polttopuita, halkoja kokonaisina, sahattuina ja pilkottuna sekä kotiinajettuna.

VARASTO: Hylkylautoja, lankunpintoja, hirsä, vasa ja piiruja.

Kaikki nykyajan halvimpiin hintoihin.

TAITEELLINEN
ASIOIMISTO Kluuvik. 3

■ Huonekalukankaita ■ Mattoja ■ Verhoja ■
■ Taideteollisuusesineitä ■

LIBERTY-silkkiä
sateettia

PIIRUSTUKSIA Piirustuspaperia

kopioitaan.
Sinikopioita
Valkokopioita
Ruskeakopioita
Kalkiopaperia
Kalkiovaatetta
useita lajeja ja levyyttä.
Valkokopioimis-paperia
Kauniita ja jyrkkiä kopioita

□ □ Kaikista parasta ja halvinta □ □

ALLAN JOHNSON'ILLA

Puhelin 6181. Ankkurikatu 5. Puhelin 6181.

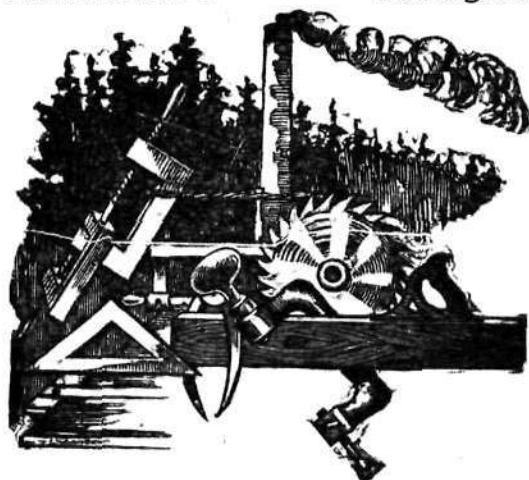
Helsingin Puuseppätehdas Osakeyhtiö

Sähköosoite:
PUUSEPPÄ
Puhelin 1353

Lastenkotok. 5 Helsingissä

Valmistaa
Huonekaluja,
Konttorin-,
Kirkkojen-,
Puotien- y. m.
sisustuksia.

Ikkunoita, Ovia, Par-
kettilattioita sekä
kaikkia puuseppä-
alalle kuuluvia
töitä.

HELSINGIN
RAKENNUSAINE
KAUPPA O.-Y.

Pääliike: Heikinkatu 3. Haarakauppa: Hämeenkatu 2.

Sähköosoite: RAKENNUSAINE.

Puhelimet: Myymälä 256. Konttori 1868.

Rakennusaineita, Rautatavaraa.

Värejä, Öljyjä, Koneita. ❀ ❀

Työ- ja Talouskaluja. ❀ ❀ ❀